

Jednostka projektowa:

Eko-Log Sp. z o.o.
ul. Dobrowita 16
61-063 Poznań
tel./fax: (61) 871 06 49
e-mail: projekty@eko-log.pl

Zamawiający:

Urząd Gminy w Kobylance
ul. Szkolna 1
73 – 108 Kobylanka

Nazwa opracowania:

**Prognoza do aktualizacji Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Kobylanka
na lata 2012 - 2015
z perspektywa do roku 2019**

Zespół projektantów:

inż. Katarzyna Walkowiak
mgr Wioletta Bartłomiejczak
mgr Patrycja Wysocka
mgr inż. Katarzyna Bzdęga
mgr Jakub Smakulski
mgr Marcin Jęsko
mgr inż. Dariusz Frąckowiak

Spis treści:

1. WSTĘP	3
1.1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
1.3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ	8
1.4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	10
2. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA	10
2.1. ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA I POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	10
2.2. STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	18
2.3. ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 ROKU O OCHRONIE PRZYRODY	19
2.4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	20
2.5. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTORNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO, A W SZCZEGÓLNOŚCI NA: RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ, POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE Z UWZGLĘDNINIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAMI NA TE ELEMENTY.....	22
3. PRZEDSTAWIA	27
3.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	27
3.2. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	28
4. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	28
5. ŹRÓDŁA INFORMACJI STANOWIĄCE PODSTAWĘ DO SPORZĄDZENIA PROGNOZY	30

1. WSTĘP

Zgodnie z podstawą prawną jaką jest Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199, poz. 1227) niniejsza „Prognoza oddziaływania na środowisko...” jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w przypadku polityk, strategii, planów albo programów opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Celem niniejszej Prognozy jest zdefiniowanie czy przyjęte w „Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylanka na lata 2012-2015 wraz z perspektywą na lata 2016-2019” zadania i kierunki ich realizacji zapewniają bezpieczeństwo i ochronę środowiska przyrodniczego, a także ustalenie potencjalnych skutków środowiskowych w związku z realizacją zadań ujętych w tym Programie. Bieżąca Prognoza została wykonana zgodnie z wymogami w/w ustawy wraz z uwzględnieniem wszystkich elementów zawartych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Opracowanie zawiera:

- Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- Określenie, analiza i ocena:
 - Istniejący stan środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody,
 - Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i podmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, w szczególności na:
 - dobra materialne,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - ludzi,
 - powietrze,
 - powierzchnie ziemi,
 - rośliny,
 - różnorodność biologiczna,
 - wodę,
 - zasoby naturalne,

- zabytki,
- zwierzęta

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

• Przedstawia:

- Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach Programu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Jako punkt odniesienia Programu ochrony środowiska przyjęty został aktualny stan środowiska oraz infrastruktury. Opracowanie Programu polegało na wymianie informacji i konsultacjach pomiędzy przedstawicielami Urzędu Gminy Kobylanka, a także jednostkami organizacyjnymi zajmującymi się zagadnieniami ochrony środowiska, rozwojem infrastruktury oraz edukacją ekologiczną gminy.

W ramach podstawowych zadań wykonano:

- ustalenie zakresu i formy opracowania w oparciu o dyskusje z przedstawicielami określonych instytucji;
- zgromadzenie, przegląd oraz ocenę wszelkich dostępnych informacji o stanie środowiska gminy Kobylanka;
- określenie metod realizacji Programu oraz jego monitorowanie;
- sprecyzowanie harmonogramu celów krótkoterminowych i długoterminowych oraz zadań priorytetowych do realizacji w zakresie Programu ochrony środowiska.

Wykonany Program ochrony środowiska oparty został na „Polityce ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” i składa się z następujących rozdziałów:

Rozdział 1 – Wstęp

Przedstawia podstawę prawną opracowania wraz z jego celem i zakresem, strukturę Programu oraz metodykę tworzenia.

Rozdział 2 – Charakterystyka obszaru objętego Programem

Zawiera pełen opis charakteryzujący dany obszar pod względem m. in. położenia, rzeźby terenu, warunków klimatycznych, użytkowania terenu, infrastruktury i walorów.

Rozdział 3 – Stan środowiska na terenie gminy

Prezentuje aktualny stan komponentów środowiska oraz formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy Kobylanka.

Rozdział 4 – Cele strategiczne i kierunki działań Polityki ekologicznej gminy

W rozdziale tym przedstawiona została ocena realizacji zadań ujętych na lata 2004-2010 w nieaktualnym obecnie Programie Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka. Omówione zostały również zadania mające na celu rozwój społeczno-gospodarczy tej gminy na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019 w aspekcie ochrony środowiska, aktywizacji rynku na rzecz działań w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej mieszkańców.

Rozdział 5 – Harmonogram rzeczowo-finansowy na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019

Przedstawia harmonogram na określone lata wraz z szacowanymi kosztami i źródłami ich pozyskiwania. Harmonogram został wykonany dla zadań odnoszących się do poprawy infrastruktury i stanu konkretnych komponentów środowiska.

Rozdział 6 – Realizacja Programu ochrony środowiska

Opisuje metodologię zarządzania Programem ochrony środowiska na terenie gminy Kobylanka oraz proponuje zadania monitoringowe w celu weryfikacji realizacji zaplanowanych zadań oraz zmian jakości środowiska.

Rozdział 7 – Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Rozdział ten zawiera streszczenie w języku niespecjalistycznym poszczególnych rozdziałów całego opracowania.

Za cele priorytetowe określone w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylanka na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019 przyjęto:

- dalszą poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców gminy,
- ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych,
- wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

W toku opracowywania Programu uwzględniono jego zgodność z następującymi dokumentami:

- Polityką ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016

Funkcjonuje jako nadrzędny strategiczny dokument, według którego najbardziej istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzy podstawy społeczno gospodarcze rozwoju zrównoważonego.

Polityka ekologiczna skupia się na realizacji priorytetów i zadań takich jak:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- wzmocnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski.

Podstawą Polityki ekologicznej Państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju wynikająca z Konstytucji RP zgodnie z art. 5 dlatego zalecenia w niej zawarte należy uwzględniać we wszystkich dokumentach strategicznych oraz programach, których realizacja może mieć wpływ na stan środowiska.

Obejmuje ona oprócz priorytetów i zadań służących realizacji tych celów także szczegółowy opis kierunków działań, które będą podejmowane w celu realizacji tych priorytetów do 2016 roku. Obliguje to wszystkie instytucje publiczne do dbałości o stan środowiska przyrodniczego, co wynika również z art. 74 Konstytucji RP.

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (NSRO) stanowią dokument, którego celem jest realizacja na terytorium Polski w latach 2007-2013 polityki spójności Unii Europejskiej. Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Do realizacji celu głównego NSRO przyczyniać się ma 6 celów szczegółowych:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
 - poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
 - budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
 - podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
 - wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
 - wyrównanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Jest to nadrzędny, wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno gospodarczego kraju określający cele i priorytety, które powinny ten rozwój zapewnić. Główny cel to podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski poprzez:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- poprawę infrastruktury technicznej i społecznej,
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- rozwój obszarów wiejskich,
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego

Program ten oparty jest na zasadzie zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego, czyli modelu takiego rozwoju społeczno gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Dokument ten określa zasadnicze kierunki oraz metody działania skutkujące zwiększeniem tempa rozwoju województwa i wpisanie się w rodzinne regiony jednoczącej się Europy. Został on przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 grudnia 2005 roku i stanowi oparcie dla samorządu województwa, odpowiedzialnego za prowadzenie polityki rozwoju regionalnego w podejmowaniu działań na rzecz społeczności województwa tak, aby pokonać wewnętrzne zróżnicowania i osiągnąć pełną integrację. Ważnym elementem w procesie tworzenia Strategii był szeroki udział społeczeństwa co świadczy o jej wartości.

- Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylanka

Dokument ten jest instrumentem zarządzania rozwojem gminy dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego, i wysokiej jakości funkcjonalno-estetycznej otoczenia.

Wykorzystano również ustawy do których należą m. in.:

- Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. 2008 nr 25 poz. 150 z późn. zm.)

Określa ona zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów uwzględniając wymagania zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:

- zasady ustalania:

- warunków ochrony zasobów środowiska,
- warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska,

- kosztów korzystania ze środowiska,
- udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,
- udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska,
- obowiązki organów administracji,
- odpowiedzialność i sankcje.
- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późn. zm.)

Ustawa ta precyzuje:

1) zasady i tryb postępowania w sprawach:

- udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,
- ocen oddziaływania na środowisko,
- transgranicznego oddziaływania na środowisko,

2) zasady udziału społeczeństwa w ochronie środowiska,

3) organy administracji właściwe w sprawach o których mowa w pkt 1.

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tj. Dz. U. z 2010 r., Nr 185, Poz. 1243 z późn. zm.)

Określa ona zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

Zawarte są w niej:

- zasady gospodarowania odpadami, ujęte w taki sposób, aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- zapewnić zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
- zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi.

- Plany gospodarki odpadami, które określają:

- aktualny stan gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów.

Dodatkowo wyszczególnione są:

- obowiązki posiadaczy odpadów,
- szczególne zasady gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów,
- termiczne przekształcanie odpadów,
- składowanie i magazynowanie odpadów,
- międzynarodowy obrót odpadami,
- przepisy karne.

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2006 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 2004, Nr 92 poz. 880 z późn. zm.)

Identyfikuje ona cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu. Ochrona przyrody zgodnie z tą ustawą polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody przez przede wszystkim:

- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony;

- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody;
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocje w dziedzinie ochrony przyrody.

Priorytetem do sformułowania w Programie ochrony środowiska celów długoterminowych do roku 2018 i celów krótkoterminowych do 2014 roku oraz przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego, kreowania regionalnej polityki ochrony i racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych była przeprowadzona analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych. Zrealizowanie celów wyróżnionych w Programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie gminy Kobylanka.

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognozę oddziaływania na środowisko przygotowuje się w momencie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu zgodnie z ustawodawstwem polskim – Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 nr 25, poz. 150 z póź. zm.) oraz Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199, poz. 1227 z póź. zm.). Prognoza jest podstawowym dokumentem, który oprócz aspektów środowiskowych ocenia także skutki społeczne wdrożenia programu.

Zgodnie z art. 52 § 1 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko informacje zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko opracowane zostały adekwatnie ze stanem współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych. Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki obecnego stanu zasobów środowiska z uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych. Dokonując opracowania Prognozy wzięto pod uwagę zapisy podstawowych dokumentów pozostających w ścisłym związku z Programem ochrony środowiska dla gminy Kobylanka. Natomiast oceny oddziaływań na poszczególne komponenty oraz na środowisko jako całość, a także analizy jakościowe oparto na dostępnych danych.

Celem wykonanej analizy jest ocena czy i w jaki sposób zadania określone w Programie w ramach priorytetów będą oddziaływać na środowisko. Ogólny charakter Programu stwarza trudność w sporządzeniu Prognozy w związku ze sformułowaniami zawartymi w macierzy o charakterze warunkowym i możliwością ich zmiany w zależności od warunków realizacji przedsięwzięcia.

1.3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień

W Programie Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka ujęte zostały zasady i oceny monitorowania efektów realizacji tego Programu. Każdy z przyjętych priorytetów scharakteryzowany jest wskaźnikami ilościowymi i jakościowymi umożliwiającymi określenie stopnia realizacji poszczególnych działań, a także związane z tym zmiany w środowisku. Wskaźniki te oparte są o następujące sektory:

- poprawa gospodarki wodnej i ochrona przeciwpowodziowa,
- ochrona powietrza atmosferycznego,
- ochrona przed hałasem,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii,
- ochrona przyrody i terenów zieleni,
- ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- gospodarka odpadami.

Ocena realizacji zamierzonych kierunków i celów prowadzona będzie w oparciu o:

- określenie wskaźników wyznaczonych do realizacji zadań w POS;
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych parametrów;
- ocenę realizacji zadań.

Źródłami informacji do prowadzenia analiz będą:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (dane z prowadzonego monitoringu);
- Administracja:

a) decyzje,

b) zezwolenia,

c) pozwolenia;

- Baza Danych Urzędu Marszałkowskiego (odpady);
- Główny Urząd Statystyczny;
- Baza Danych Starostwa Powiatowego w Stargardzie Szczecińskim i Urzędu Gminy w Kobylance oraz innych powiązanych jednostek administracyjnych.

W poniższej tabeli przedstawiono sektor, rodzaj wskaźnika, jego jednostkę oraz aktualny stan i tendencje zmian.

Tabela 1: Wskaźniki ilościowe i jakościowe

Wskaźnik	Jednostka	Aktualny stan	Oczekiwany trend zmian
POPRAWA GOSPODARKI WODNEJ I OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA			
Długość sieci wodociągowej	km	63,7	
Liczba zawartych umów z zakładem wodociągów	szt.	884	
Długość sieci kanalizacyjnej	km	27,2	
Liczba zawartych umów z zakładem kanalizacyjnym	szt.	63	
Stan jakości wód w ciekach	klasa	Zły	lub
Liczba zbiorników retencyjnych	szt.	b.d.	
OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO			
Klasa strefy, do której należy gmina Kobylanka (Strefa zachodniopomorska)	brak	C	
OCHRONA PRZED HAŁASEM			
Ilość zmodernizowanych dróg	Km	b.d.	
OGRANICZENIE RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII			
Liczba awarii i zagrożeń naturalnych	Liczba/sztuk	1	
OCHRONY PRZYRODY I TERENÓW ZIELENI			
Powierzchnia lasów	ha	6789,74	LUB
OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH			
Ilość źródeł PEM	Szt.	b.d.	
Gospodarka odpadami			
Wskaźniki dotyczące monitorowania efektywności postępu prac z zakresu gospodarki odpadami szczegółowo zostały omówione w Planie Gospodarki Odpadami dla gminy Kobylanka.			

Źródło: Opracowanie własne

Dzięki określeniu wskaźników wyznaczonych do realizacji zadań w POS, ocenie dynamiki zmian poszczególnych parametrów oraz ocenie realizacji zadań, możliwa będzie ocena realizacji zamierzonych kierunków i celów.

Podczas sporządzania Prognozy dokonano oceny oraz weryfikacji wskaźników, na podstawie której, stwierdzono, iż przyjęte wskaźniki są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku przyrodniczym.

1.4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Rozważenie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć jest obowiązkiem wynikającym z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym sporządzonej w ESOP dnia 25 lutego 1991 roku (Dz. U. 1999 nr 96, póź 1110). „Oddziaływanie transgraniczne” rozumiane jest w tym przypadku jako jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, powodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony.

Gmina Kobylanka bezpośrednio nie sąsiaduje z terytoriami innych Państw. Analiza potencjalnego transgranicznego oddziaływania zadań ujętych w Programie ochrony środowiska dla gminy Kobylanka nie przewiduje negatywnego oddziaływania na środowisko. Zagadnienie oddziaływania transgranicznego na środowisko powinno być jednak szczegółowo poruszane w ocenie oddziaływania na środowisko konkretnych projektów.

2. Określenie, analiza i ocena

2.1. Istniejącego stanu środowiska i potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Środowisko przyrodnicze

Gmina Kobylanka znajduje się w położeniu, w którym od strony południowo-wschodniej granice gminy stanowi linia brzegowa jeziora Miedwie. Natomiast na południowym-zachodzie granica przebiega przy krawędzi doliny Płoni. Od pozostałych stron granice są granicami sztucznymi. Zatem jej położenie jest istotnym atutem zwłaszcza z uwagi na ubogość w wody powierzchniowe. Z uwagi na środowisko gmina jest bogata w kompleksy leśne, które zajmują prawie 60% całkowitej powierzchni terenu. Poza rozwijającą się turystyką, stałymi dochodami części mieszkańców jest gospodarka rolna.

Tabela 2: Struktura użytkowania gruntów w gminie Kobylanka

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział całkowitej powierzchni [%]
Użytki rolne	4 076,28	33,5
Użytki zielone	1 301,98	10,7
Lasy	6 789,74	55,8
Łącznie:	12 168	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z GUS

Na terenie gminy zostały powołane cztery obszary wchodzące w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W granicach gminy powołano jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz 37 pomników przyrody. Z czego tylko jeden to grupa drzew, pozostałe to pojedyncze drzewa. Na terenie gminy Kobylanka znajduje się otulina Szczecińskiego Parku Krajobrazowego Puszcza Bukowa.

Tabela 3: Formy ochrony przyrody na terenie gminy Kobylanka

NAZWA	OPIS
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Torfowisko Reptowo	Utworzony on został w 2007 roku, chroni porośnięte lasem torfowisko wysokie typu bałtyckiego. Znajduje się na południowym krańcu Puszczy Goleniowskiej i należy do jednego z największych obiektów tego typu na Pomorzu. Powierzchnia terenu chronionego wynosi 480 ha. Szata roślinna torfowiska zróżnicowana jest w zależności od dostępności wody.
Natura 2000	
Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Jezioro Miedwie i okolice (PLB 320005)	Teren objęty siecią Natura 2000 zajmuje powierzchnię około 15 659 ha. Obejmuje on grupę dużych jezior znajdujących się w rozległym obniżeniu przeciętym doliną Płoni. Tereny lądowe w znacznej części pokryte są przez ekstensywnie użytkowane łąki. Znajdują się tu również zbiorniki wodne w dawnych wyrobiskach, które zlokalizowane są wśród łąk, pastwisk, a także gruntów ornych. Na terenie ostoi występuje, co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).
Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Płoni i Jezioro Miedwie (PLH 320006)	Powierzchnia obszarów wynosi około 20 744 ha. Ostoję stanowi położona na południowy wschód od Szczecina dolina Płoni na odcinku od źródeł koło Barlinka do miejscowości Kołbacz wraz z dolinami dwóch dopływów: Strzelnicy i Krzekny. Stwierdzono tu rozległe szuwały kłociowe, jedno z największych powierzchni w Polsce, najbogatszą w Polsce populację storczyka błotnego oraz jedno z nielicznych krajowych stanowisk turzycy Buxbauma, marzycy czarniawej i pęczyny błotnej.
Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Wzgórza Bukowe (PLH 320020)	Powierzchnia obszaru wynosi około 11 748 ha. Obszar stanowi kompleks leśny pokrywający pasmo morenowych wzgórz, rozciągający się wzdłuż południowo-wschodnich dzielnic Szczecina na prawym brzegu rzeki Odry. Obszar cechuje zróżnicowana rzeźba terenu. Ze względu na bogatą rzeźbę terenu, żyzność siedlisk i długie tradycje ochrony obiektu – lasy na tym terenie mają charakter naturalny. Zagrożenia tego terenu wynikają z poziomu wód gruntowych, melioracji, presji na zabudowę obszarów nieleśnych, zanieczyszczenia powietrza związanych z sąsiedztwem miasta oraz rosnącym ruchem motoryzacyjnym.
Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Torfowisko Reptowo (PLH 320056)	Projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni ok. 812,2 ha. Obszar obejmuje kompleks zdegradowanych borów bagiennych, występujących na terenie dawnego bałtyckiego torfowiska wysokiego. Obecnie z inicjatywy Nadleśnictwa Kliniska rozpoczęto proces renaturalizacji obszaru. Główne zagrożenie dla obszaru stanowi eksploatacja torfu.
Pomniki przyrody – 38 obiektów	

Źródło: Opracowanie własne

Władze gminy w celu ograniczenia rosnącego zagrożenia dla obszarów cennych przyrodniczo wynikającego z antropopresji przewidują ustanowienie kolejnych form ochrony przyrody. Proponuje się powołać użytki ekologiczne, którymi mają być:

- okolice Reptowa - rozległy kompleks wysokotorfowiskowy z mozaiką zbiorowisk leśnych i mszarnych,
- duże śródleśne laki wokół Wielichówka, miejsca lęgowe ptaków, gadów i płazów.

Potencjalne użytki ekologiczne nie posiadają jeszcze propozycji nazw.

Gmina Kobylanka zasobna jest również w przyrodę ożywioną. W jej granicach stwierdzono obecność 9 gatunków roślin objętych ochroną całkowitą oraz 8 gatunków objętych ochroną częściową. Na terenie omawianej gminy zidentyfikowano również obecność licznej fauny, która podlega ochronie gatunkowej lub częściowej ochronie gatunkowej. Do zinwentaryzowanej cennej fauny zalicza się:

- 26 gatunków ptaków,
- 9 gatunków płazów,
- 5 gatunków gadów i ssaków,
- 4 gatunki chrząszczy,
- 2 gatunki błonkoskrzydłych,
- 1 gatunek ryb,
- 1 gatunek ślimaków, które objęte są ochroną gatunkową lub częściową ochroną gatunkową.

Dodatkowo wysunięto propozycje utworzenia w gminie Kobylanka obszaru chronionego krajobrazu o nazwie Laki nad Miedwiem. Objęcie tego terenu siecią Natura 2000 ma na celu ochronę krajobrazu ekosystemu jeziornego przed przekształceniem oraz degradacją, a także zachowanie cennych fragmentów łąk i turzycowisk.

Jakość wód i stosunki wodne

Gmina Kobylanka jest uboga w wody powierzchniowe, które zajmują zaledwie 0,8% całkowitej jej powierzchni. W jej granicy nie płyną żadne większe cieki. Do powierzchniowych wód płynących zalicza się niewielkie strumienie, m.in. Mordwinka, Rów Kunowski, Chęlszczaça oraz strumienie śródleśne bez nazwy. Każdy z nich włączony jest w system rowów melioracyjnych. Krótką charakterystykę nazwanych cieków przedstawiono poniżej.

Miedwinka płynie na długości 5 km. Nad jej korytem leżą następujące miejscowości Niedźwiedź, Motaniec, Reptowo. Swoje źródła bierze w terenach podmokłych położonych niedaleko wsi Niedźwiedź. Badania wykonane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wskazują, że na podstawie oceny chlorofilu „a” wody zaklasyfikowano do I klasy. Nie mniej jednak pod względem innych kryteriów wody rzeki wypadły znacznie gorzej. Ostatecznie wody rzeki Miedwinka zaliczono w punkcie pomiarowo-kontrolnym do klasy złego stanu wód.

Rów Kunowski stanowi uregulowany, liczący 3,5 km długości. Jego źródłem są podmokłe tereny w pobliżu wsi Skalin, w gminie Stargard Szczeciński. Rów Kunowski odwadnia pobliskie pola. Część jego wód pochodzi z sieci kanałów melioracyjnych i irygacyjnych, które odprowadzają nadmiar wód z pól położonych na południe i południowy wschód od wsi Kunowo. Rów charakteryzuje się wysokimi przepływami. Jak wskazują analizy z roku 2009, pod względem fizykochemicznym wody rowu znajdują się w stanie poniżej dobrym co wpłynęło na ogólną ocenę. Ostatecznie stan Rowu Kunowskiego w ppk. oceniono jako zły.

Chęlszczaça to rzeka o długości 11 km. Rzeka na odcinku 10 km płynie przez miasto Szczecin. Jej źródła znajdują się w na granicy gminy Kobylanka, a dokładnie na skraju Puszczy Goleniowskiej. Z uwagi na fakt, iż jej źródła mieszczą się niedaleko rzeki Płoni, Chęlszczaça odbiera część wód z Płoni. Do zbiorników wodnych gminy Kobylanka można zaliczyć kilka oczek wodnych znajdujących się na terenie Puszczy Goleniowskiej. Poza tym we wschodniej części gminy użytkowany jest zespół stawów rybnych. Na terenie gminy nie ma żadnych jezior. Nie mniej jednak należy podkreślić, że istotny wpływ przyrodniczy na gminę Kobylanka posiada układ hydrograficzny jakim jest jezioro Miedwie, rzeka Płonia jak i zlewnia rzeki Iny, który to nie leży w granicy gminy.

Gmina Kobylanka nie leży w granicach żadnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Podstawowym źródłem wody jest czwartorzędowy poziom wodonośny. W jego obrębie można

wyróżnić dwie warstwy użytkowe. W pierwszej z nich, górnej, zwierciadło wód występuje na głębokości 0,5-4 m p.p.t. Warstwa zasilana jest poprzez infiltrację wód z powierzchni ziemi. Z uwagi na brak naturalnego poziomu izolacyjnego, górna warstwa jest bardzo podatna na przenikanie zanieczyszczeń. Wody tej warstwy bezpośrednio związane są z wodami jeziora Miedwie. Druga warstwa jest warstwą dolną w obniżeniu jeziora Miedwie. Ta również ma hydrauliczny kontakt z górną warstwą. W związku z powyższym dolna warstwa też jest narażona na migracje zanieczyszczeń pochodzących z powierzchni terenu.

Powierzchnia ziemi

Gleba jako źródło składników odżywczych dla wielu gatunków mikroorganizmów i podziemnych organów roślin wyższych jest odbiorcą wszelkich zanieczyszczeń emitowanych do środowiska. Stanowi ona filtr ochronny, który zatrzymuje zanieczyszczenia przemieszczające się do wód powierzchniowych i podziemnych.

Najczęstszymi są zanieczyszczenia węglowodorami ropopochodnymi na terenie znacznej części baz transportowych, zajezdni MPK, PKS i zakładów gdzie paliwa płynne stosowane są jako surowiec technologiczny lub energetyczny. Są to zanieczyszczenia nie ulegające praktycznie biodegradacji – rekultywacja skażonego terenu polega na wymianie warstwy gleby lub (i) gruntu. Prowadzony monitoring jakości gleby wraz z prowadzonym rejestrem zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono ewentualne przekroczenia standardów jakości gleby lub ziemi umożliwia podjęcie skutecznych działań rekultywacyjnych zdegradowanych terenów.

W myśl podziału fizycznogeograficznego Polski (Kondracki, 2001), gmina Kobylanka położona jest w następujących jednostkach fizycznogeograficznych:

Mezomerię : **Równina Goleniowska, Puszcza Bukowa oraz Równina Pyrzycko-Stargardzka.**

Makroregion: **Pojezierze Zachodniopomorskie**

Podprowincja: **Pobrzeże Południowobałtyckie**

Prowincja: **Niż Środkowoeuropejski**

Rzeźba terenu powoduje, że gmina Kobylanka charakteryzuje się bardzo ubogimi glebami. Tereny użytkowane rolniczo zajmują 33,5% powierzchni całej gminy. Zdecydowana część terenów rolniczych stanowią gleby słabe i bardzo słabe. Dominuje tutaj V klasa gleb. W przypadku użytków zielonych to gleby średnie zajmują największą ich część.

Hałas

Hałas jest istotnym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko. Podstawowym zagrożeniem akustycznym na terenie gminy Kobylanka jest hałas komunikacyjny. Stale powiększająca się liczba pojazdów oraz pogarszający się stan nawierzchni jezdni wpływają na wzrost emisji hałasu, obejmując swym zasięgiem coraz to większą liczbę mieszkańców. Przez obszar gminy przebiega sieć dróg, która przedstawia się następująco:

Droga krajowa:

- DK 10 relacji Szczecin - Bydgoszcz.

Drogi Wojewódzkie:

- DW 120 relacji Droga Krajowa nr 10 – Bielkowo – Kołbacz;
- DW 142 relacji Szczecin – Lisowo.

Drogi powiatowe:

- DP 1701Z relacji Kobylanka – Stacja Reptowo;
- DP 1702Z relacji Niedźwiedź – Cisewo;
- DP 1711Z relacji Zagość – Kunowo – Skalin;

Drogi gminne:

- DG 41400 - relacji Cisewo – Miedwiecko;
- DG 41400 - relacji Bielkowo – Jęczydół;

- DG 4140012 relacji Reptowo – Motaniec;
- DG 4140020 relacji Kobylanka – Jęczydół;
- DG 4140022 relacji Kobylanka – Motaniec – Niedźwiedź;
- DG 4140030 relacji Kunowo – Lipnik;
- DG 4140028 relacji Reptowo – Morzyczyn.

Prognoza ruchu wskazuje, że największym ruchem charakteryzuje się droga krajowa nr 10 relacji Szczecin – Motaniec.

Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom dźwięku jest stan nawierzchni dróg. Wskutek eksploatacji nawierzchnia jezdni ulega pogorszeniu. Liczne pęknięcia i nieciągłości, szczególnie po okresie zimowym, które znacznie zwiększają hałas. Większość dróg w gminie Kobylanka obecnie jest w niezadowalającym stanie technicznym. Drogi posiadają niewłaściwe parametry, co zmniejsza sprawność oraz komfort jazdy. Należy podkreślić fakt, iż stwierdzenia te nie dotyczą drogi krajowej nr 10.

Z zachodu na wschód gminę przecina kolejowa magistrala Szczecin- Stargard Szczeciński, która jest silnie obciążona ruchem towarowym i pasażerskim. W Reptowie i Miedwiecku zatrzymuje się część pociągów osobowych. Hałas kolejowy również jest źródłem hałasu powodującym dokuczliwość szczególnie dla zabudowań położonych w pobliżu linii kolejowych, rozjazdów, bocznic czy stacji kolejowych. Zły stan infrastruktury kolejowej wywołuje podwyższoną wartość równoważnego poziomu dźwięku. Hałas przemysłowy, urbanistyczny oraz lotniczy nie mają bezpośredniego wpływu na kształtowanie klimatu akustycznego. Powyższe źródła hałasu oddziałują jedynie lokalnie na tereny przyległe.

Droga nr 120 przebiega przez obszary wsi Kobylanka oraz Bielkowo. Natomiast droga krajowa nr 10 stanowi obwodnicę. Tereny zamieszkałe należące do wymienionych wsi to przede wszystkim tereny zabudowy zagrodowej, dla których obowiązują następujące wartości dopuszczalne:

- dla pory dnia(od godz. 6:00 do godz. 22:00) 60 dB;
- dla pory nocy (od godz. 22:00 do godz. 6:00) 50 dB.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wartości dopuszczalne wynoszą:

- dla pory dnia(od godz. 6:00 do godz. 22:00) 55 dB;
- dla pory nocy (od godz. 22:00 do godz. 6:00) 50 dB.

Prognoza ruchu wskazuje, że najbardziej zagrożone na działanie hałasu są tereny zamieszkałe położone przy drodze krajowej nr 10 na odcinku Szczecin – Motaniec. Dopuszczalny poziom hałasu w porze dnia dla tego odcinka sięga około 122 m w porze nocy od osi jezdni. Pozostały odcinek drogi krajowej nr 10 charakteryzuje się nieco mniejszym natężeniem ruchu, a zasięg izofony 55 dB wynosi 114 metrów w porze nocy.

Zgodnie z prawem, tereny szczególnej uciążliwości, gdzie wartości dopuszczalne znacznie przekraczają normy, należy niezwłocznie objąć działaniami antyhałasowymi.

Powietrze atmosferyczne

Emisja pyłów, gazów oraz par wywodząca się ze źródeł naturalnych (np. z procesów gnilnych zachodzących na terenach bagiennych i torfowiskach lub erozji gleb) i na skutek działalności człowieka (poprzez spalanie paliw dla celów bytowych i przemysłowych), rolnictwo, transport drogowy, procesy przemysłowe oraz wydobywanie kopalin) zmienia naturalny skład chemiczny powietrza powodując jego zanieczyszczenie. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu wynikają bezpośrednio z wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Duże znaczenie ma także napływ zanieczyszczeń z obszarów sąsiednich (transgranicznych).

Źródłem powstawania takich zanieczyszczeń jak: tlenek węgla, tlenki azotu i dwutlenek węgla jest transport osobowy i towarowy. Substancje te mają liniowy charakter występowania szczególnie wzdłuż najbardziej uczęszczanych szlaków drogowych.

Jakość powietrza podlega również wpływom czynników atmosferycznych, do których należy zaliczyć:

- temperaturę powietrza, która ma wpływ pośredni, jej spadek wiąże się ze wzrostem emisji ze źródeł grzewczych, natomiast upały mogą powodować powstawanie sytuacji smogowych;

- wysokość warstwy inwersyjnej – niskie jej położenie utrudnia dyspersję zanieczyszczeń pochodzących głównie z komunikacji i ogrzewania indywidualnego;
- klasę równowagi atmosfery Banquilla opisującą pionowe ruchy powietrza związane z gradientem temperatury i prędkości wiatru wykorzystując 6 klas równowagi atmosfery,

W celu sklasyfikowania danego obszaru gminy Kobylanka pod względem jakości powietrza przyjęto podział na trzy klasy stref:

- klasa A – gdy poziom stężeń zanieczyszczeń nie przekracza dopuszczalnych norm,
- klasa B – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, ale nie przekracza poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C – gdy stężenie zanieczyszczeń przekracza dopuszczalne poziomy powiększone margines tolerancji.

Stan powietrza atmosferycznego w gminie Kobylanka w 2008 roku dla ozonu uzyskał klasę C w związku z czym należało sporządzić program ochrony powietrza. Pozostałe substancje uzyskały klasę A i żadne działania nie były wymagane. W roku 2009 ogólny stan powietrza uległ polepszeniu co pozwoliło go zaklasyfikować do klasy A. Fakt ten jest jednoznaczny z Oceną stanu powietrza atmosferycznego nie wykazała potrzeby sporządzania programu ochrony powietrza. Natomiast w 2010 roku dwie substancje tj. PM10 i B(a)P uzyskały klasę C. Poniżej przedstawiono klasy dla stężeń poszczególnych substancji.

Tabela 4: Klasyfikacja poziomów stężeń substancji powietrza atmosferycznym ze względu na zdrowie ludzi

Substancja	2008		2009		2010	
	Strefa – powiat stargardzki				Strefa zachodniopomorska	
	Uzyskana klasa	Działania wynikające z klasyfikacji strefy	Uzyskana klasa	Działania wynikające z klasyfikacji strefy	Uzyskana klasa	Działania wynikające z klasyfikacji strefy
SO ₂	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
NO ₂	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
PM10	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	C	OPRACOWANIE POP
PK2,5	-	-	-	-	A	NIEWYMAGANE
Pb	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
C ₆ H ₆	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
CO	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
As	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
B(a) P	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	C	OPRACOWANIE POP
Cd	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
Ni	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE
O ₃	C	OPRACOWANIE POP	A	NIEWYMAGANE	A	NIEWYMAGANE

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego. Raport za 2008, 2009 i 2010 rok, WIOS w Szczecinie (opracowanie własne)

Gospodarka odpadami

Szczegółowe regulacje dotyczące gospodarki odpadami znajdują się w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w Gminie Kobylanka.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Program Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka ustala cele i zadania środowiskowe. Realizacja Programu ma doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją. Co dwa lata sporządzane jest sprawozdanie, które pozwala na skontrolowanie realizacji zadań. Ponadto Program zawiera analizę zmian z ostatnich lat, co pozwala stwierdzić czy planowane zadania i podjęte cele są efektywne.

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Programie stopniowo pogarszać się będzie stan środowiska, a negatywne oddziaływanie antropopresji będzie coraz intensywniejsze. Rozwój gospodarczy regionu, a co za tym idzie wzrost inwestycji w zakresie turystyki oraz wzrost poziomu konsumpcji, skutkować będzie zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo oraz zwiększenie zapotrzebowania na surowce i pogorszenie wszystkich elementów środowiska. Tereny cenne przyrodniczo narażone będą na stopniową degradację, wynikającą z pogarszającego się stanu środowiska głównie wzrostu stopnia zanieczyszczeń wód, gleb, powietrza oraz intensyfikacji hałasu. Pogarszający się zły stan środowiska zniweluje możliwość zachowania różnorodności biologicznej oraz spowoduje pogorszenie walorów krajobrazowych na terenie gminy. W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu stale zmniejszać się będzie powierzchnia terenów zielonych, a tym samym pogorszeniu ulegną walory krajobrazowe gminy.

Wzrost presji czynników biotycznych i abiotycznych na zieleni gminną, jako wypadkową zaniechania działań proekologicznych w gminie:

- zanieczyszczenie atmosfery;
- odpady w tym lodowiska, odcieki, błoto pośniegowe;
- zanieczyszczone wody powierzchniowe;
- wycinka drzew i krzewów, zajmowanie terenów pod parkingi, dzikie składowiska i wylewiska, zabudowę.

Skutkiem niepodjęcia inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej będzie pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych oraz zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych, a także zwiększające się straty wody wynikające z nieszczelnej sieci wodociągowej. Wzrost ilości ścieków i brak możliwości ich oczyszczania, może skutkować odprowadzaniem ścieków nieoczyszczonych do wód powierzchniowych oraz powodować degradację rzek i zbiorników wodnych. Stopniowo pogarszać się będzie klasa jakości rzek i cieków wodnych. Nieoczyszczone ścieki będą negatywnie oddziaływać również na wody podziemne, pierwszego poziomu wodonośnego, co będzie miało wpływ na zmniejszenie zasobów wodnych gminy. Spadek zasobów wodnych oraz ewentualne obniżenie poziomu zwierciadła wód gruntowych może wywołać ryzyko wystąpienia suszy glebowej. W związku z powyższym, jak najszybciej należy zrealizować planowane podłączenie gminy Kobylanka do oczyszczalni ścieków w Stargardzie Szczecińskim.

W przypadku niepodjęcia realizacji planowanych działań w zakresie ochrony gleb, może nastąpić wzrost ich degradacji. Będzie to powodem zwiększenia ilości skażonych gruntów, co zmniejszy możliwość ich wykorzystania, a tym samym spowoduje ograniczenie rozwoju gminy. Zmniejszy się także ilość gleb wykorzystywanych rolniczo. Zważając na zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi w przypadku prowadzenia na terenach przemysłowych inwestycji związanych ze zmianą funkcji terenu (obszarów zabudowanych bądź zurbanizowanych) należy wykonać ocenę jakości gleby i ziemi według sposobów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. 2002, Nr 165, poz. 1359), a także wprowadzić działania naprawcze zmierzające do przywrócenia jakości zanieczyszczonej gleby i ziemi dla standardów określonych w/w rozporządzeniu, na warunkach uzgodnionych z regionalnym

dyrektorem ochrony środowiska (art. 7 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie Dz. U. 2007, Nr 75, poz. 493 oraz art. 152 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227).

Podstawowym zagrożeniem akustycznym, na terenie gminy Kobylanka, jest hałas komunikacyjny. Brak realizacji inwestycji komunikacyjnych polegających na rozwoju infrastruktury drogowej, poprawie stanu nawierzchni dróg, stosowaniu urządzeń eliminujących rozprzestrzenianie się hałasu spowoduje pogorszenie się klimatu akustycznego gminy. Wypełnienie zadań przedstawionych w Programie ochrony przed hałasem w sposób kompleksowy poprawi warunki akustyczne na terenie całej gminy.

Brak realizacji zamierzeń działań strategicznych zawartych w Programie spowoduje pogłębianie się negatywnych oddziaływań emisji zanieczyszczeń na środowisko. Do pogorszenia zarówno stanu powietrza atmosferycznego jak również warunków życia mieszkańców gminy przyczyni się powstrzymanie wdrażania nowych technologii w miejsce dotychczasowych, przestarzałych technik, które cechują się wysoką energochłonnością, materiałochłonnością oraz wodochłonnością produkcji, a także dużą ilością wytwarzanych zanieczyszczeń. Brak wdrażania proekologicznych inwestycji w dziedzinie gospodarki cieplnej i transportu również przyczyni się do pogorszenia obecnego stanu. Pośród najważniejszych działań naprawczych związanych z redukcją niskiej emisji i zmianami w emisji komunikacyjnej znaleźć można działania w zakresie termomodernizacji budynków oraz trwałej likwidacji kotłowni węglowych i zastępowanie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej bądź ogrzewaniem gazowym czy elektrycznym, a także wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła, wykorzystaniem energii wiatru, które stanowiłyby uzupełniające źródła pozyskiwania energii cieplnej. Dzięki zaproponowanym działaniom zostanie zredukowana emisja pyłu PM10 i benzo(a)pirenu.

2.2. Stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem realizacji działań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka dotyczą zasobów środowiska dla rozwoju gospodarczego, podnoszenia jakości życia społeczności oraz rozwoju infrastruktury drogowej, komunikacyjnej i technicznej.

W przypadku realizacji zaprojektowanych w Programie Ochrony Środowiska przedsięwzięć nastąpi:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- zmniejszenie zagrożenia jakości wód podziemnych;
- zachowanie różnorodności biologicznej;
- ochrona bogactwa krajobrazowego i kulturowego;
- dotrzymanie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez ciągłą redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- minimalizacja zużycia wody.

Realizacja zaprojektowanych w Programie Ochrony Środowiska przedsięwzięć przyczyni się do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, poprawy stosunków wodnych, a także zabezpieczenia mieszkańców przed powodzią. Istotne jest zapewnienie mieszkańcom gminy bezpieczeństwa na wypadek powodzi, co związane jest z inwestycjami z zakresu ochrony przeciwpowodziowej.

Budowa i modernizacja urządzeń przeciwpowodziowych może negatywnie wpłynąć na środowisko przyrodnicze. Niekorzystne oddziaływanie dotyczy głównie zmian w ukształtowaniu terenu oraz zmian w krajobrazie przyrodniczym. Działania takie są jednak konieczne, ponieważ mają na celu zapewnienie mieszkańcom gminy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Remonty układu drogowego wpłyną przede wszystkim na poprawę stanu nawierzchni dróg, a co za tym idzie złagodzone zostaną uciążliwości emisyjne, akustyczne oraz wibracje.

Wraz ze stopniową likwidacją emisji niskiej, która powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń, zniknie uciążliwość zjawiska

polegającego na gromadzeniu się zanieczyszczeń wokół miejsca powstawania. Takimi miejscami są przeważnie obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Zwiększenie ograniczeń w przypadku nowych inwestycji, kontrole standardów emisji i systemów zarządzania w zakładach poprawią w znaczny sposób stan środowiska. Budowa i modernizacja układu komunikacyjnego spowoduje przede wszystkim poprawę stanu nawierzchni dróg i co za tym idzie złagodzone zostaną uciążliwości emisyjne do atmosfery.

2.3. Istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

W skład obszarów prawnie chronionych, występujących na terenie gminy Kobylanka, wchodzi zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, pomniki przyrody oraz sieć Natura 2000. Uściślając, w gminie powołano:

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Torfowisko Reptowo;
- 38 pomników przyrody głównie w postaci drzew;
- cztery obszary sieci Natura 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Jezioro Miedwie i Okolice”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Płoni i Jezioro Miedwie”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Wzgórza Bukowe” oraz projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Torfowisko Reptowo”.
- W ramach realizacji Programu przewiduje się:
 - rozwój infrastruktury drogowej gminy,
 - rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
 - modernizację istniejącej stacji uzdatniania wody,
 - ochronę przeciwpowodziową.

Tabela 5. Problemy ochrony środowiska na terenie gminy Kobylanka

Sektor	Problem
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Duży ubytek gruntów rolnych i leśnych, na skutek dużej presji na te tereny związanej z rozwojem transportu, eksploatacja przemysłu i zabudowy mieszkaniowej; • Możliwie występujące powodzie; • Prowadzenie prac ziemnych przy użyciu zanieczyszczonej gleby i ziemi (nie spełniającej standardów jakości określonych rozporządzeniem); • „dzikie wysypiska śmieci”.
Wody podziemne i powierzchniowe	<p>Źródłami zanieczyszczeń wód są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone ścieki; • Punktowe źródła zanieczyszczeń (rolnictwo, dzikie wysypiska odpadów, nieszczelne szamba); • Ścieki opadowe i spływy powierzchniowe z terenów zanieczyszczonych np. przemysłowych, dróg, parkingów; • Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe lub ich brak; • Intensywna gospodarka nawozowa.
Powietrze atmosferyczne	<ul style="list-style-type: none"> • Emisja zanieczyszczeń ze źródeł

	komunikacyjnych oraz palenisk domowych.
Zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> • Silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo (zajmowanie terenów pod zabudowę mieszkaniową); • Przycinanie terenów cennych przyrodniczo elementami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; • Duża i ciągle zwiększająca się presja turystyczna.
Zieleń miejska	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie możliwości rozbudowy systemów ciągów zieleni miejskiej; • Rozwój gospodarczy; • Presja inwestorów i właścicieli gruntów niezabudowanych szczególnie w atrakcyjnych dla inwestycji częściach gminy; • Wzrost zapotrzebowania na miejsca parkingowe.
Hałas	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost natężenia ruchu drogowego, rozwój sieci dróg oraz ich wykraczanie na nowe tereny.

Źródło: Opracowanie własne.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy Kobylanka znajdują rozwiązanie w ramach priorytetów zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka. Realizacja zadań ujętych w Programie prowadzić będzie do poprawy stanu środowiska i zapobiegać pogłębianiu się tych problemów.

2.4. Cele ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Polityka ochrony środowiska jest świadomą i celową działalnością władz różnych szczebli odnoszącą się do środowiska naturalnego w jakim żyje człowiek. Polityka ta polega: „na tworzeniu warunków do racjonalnego użytkowania zasobów i walorów środowiska, jego właściwej ochronie i umiejętnym kształtowaniu na podstawie zdobytej przez ludzkość wiedzy teoretycznej i praktycznej. Polityka określa cele, metody i środki zarządzania środowiskiem. Taką właśnie polityką zarządzania środowiskiem zajmuje się Unia Europejska, która traktuje ją jako nieodłączny element polityki na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest jedną z polityk wspólnotowych Unii Europejskiej o najszerszym zasięgu. Rozporządzenia, dyrektywy i strategie w jej ramach mają na celu rozwijanie działań chroniących środowisko przed degradacją, przy czym wywierają też wpływ na wiele dziedzin życia.

W 2002 roku Unia Europejska ustanowiła VI Program Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór” (ang. Environment 2010: Our Future, Our Choice), który określa priorytety oraz powiązane z nimi działania w ramach ochrony środowiska. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzedniego programu z 1992 roku oraz jego ocena spowodowały, że nowy program działań na rzecz ochrony środowiska stanowi ramy dla polityki wspólnotowej w dziedzinie ochrony środowiska na okres dziesięciu lat (2001-2010). VI Program wyznacza cztery główne i priorytetowe obszary związane z ochroną środowiska: przeciwdziałanie zmianie klimatu, działania w sprawie przyrody i różnorodności biologicznej, działania w sprawie środowiska

naturalnego, zdrowia i jakości życia, zrównoważone wykorzystanie gospodarki zasobami naturalnymi i odpadami. Przyjęcie tego programu nałożyło na Komisję Europejską przygotowanie szczegółowych strategii tematycznych w obszarach: zanieczyszczenie powietrza, zapobieganiu powstawania odpadów oraz ich wtórne wykorzystanie, ochrona i zachowanie środowiska morskiego, ochrona gleby, zrównoważone stosowanie pestycydów, zrównoważone wykorzystywanie zasobów, środowisko miejskie. Priorytetowe działania związane z ochroną środowiska mają być realizowane na szczeblu wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zasadniczym dokumentem krajowym w zakresie ochrony środowiska jest „Polityka ekologiczna państwa 2007-2010 z perspektywą do roku 2014”. Stanowi ona bardziej szczegółową aktualizację „II Polityki ekologicznej państwa”. Dokument określa cele i zadania o charakterze systemowym ważne dla stworzenia warunków do wykonywania priorytetów ochrony środowiska. Podstawowym warunkiem skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Określa zasady i sposoby ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalnego użytkowania zasobów przyrody wskazując jednocześnie na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego państwa, w tym przez znaczny wzrost lesistości, utworzenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, ochronę terenów wodno - błotnych, a także poprawę stanu czystości wód powierzchniowych. Postanowienia dokumentu obligują do zrównoważonego wykorzystywania surowców, materiałów, wody oraz do coraz większego rozwoju energetyki odnawialnej, nakazując również kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią. Jednym z celów polityki ekologicznej jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikające z narażenia na szkodliwe dla człowieka czynniki środowiskowe. Polityka ekologiczna wskazuje na konieczność poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego, ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i poważnymi awariami przemysłowymi, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz uporządkowanie gospodarowania odpadami. Określa nakłady na realizację działań objętych polityką oraz źródła jej finansowania.

Polityka ekologiczna państwa wskazuje, że zgodnie z założeniami VI Programu UE realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli UE.

Poprawa środowiska ma nastąpić między innymi wskutek działań takich jak:

- znaczny wzrost lesistości Europy; w Polsce zakłada się wzrost lesistości z 28,5% (2001 r.) do 30% (do roku 2020), a w dalszej perspektywie nawet do 32-33%;
- utworzenie europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 obejmującej dotychczas ok. 15% powierzchni państw członkowskich Unii Europejskiej;
- ochrona terenów wodno – błotnych;
- poprawa stanu czystości wód powierzchniowych (płynących, stojących i morskich); jest to zadanie szczególnie trudne w Polsce wobec powszechnego zanieczyszczenia wód powierzchniowych.

W sytuacji kurczących się zasobów, coraz trudniejszej dostępności oraz rosnących kosztów pozyskiwania surowców, wody i energii niezbędny jest przede wszystkim, nie tylko ze względów ekologicznych, ale także gospodarczych i społecznych, wzrost efektywności ich wykorzystania, tj. zmniejszenie ich zużycia na jednostkę produktu, jednostkowa wartość usługi, statystycznego konsumenta, itp. bez pogarszania standardu życiowego ludności i perspektyw rozwojowych gospodarki. Konieczne jest podtrzymanie dotychczasowych pozytywnych tendencji w tym zakresie, między innymi kontynuacja podjętych działań w zakresie racjonalizacji zużycia wody, szczególnie poprzez wdrażanie najlepszych dostępnych technik (BAT), tak w przemyśle i szerzej w działalności produkcyjnej oraz usługowej, jak i w gospodarstwach domowych.

Aktualizowany projekt Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym i krajowym. Świadczą o tym wyznaczone priorytety i działania określone w Programie, które realizują cele środowiskowe ujęte w dokumentach strategicznych w zakresie ochrony środowiska. Realizacja działań rozwojowych i modernizujących infrastrukturę ochrony i wprowadzenie racjonalnego użytkowania środowiska

przyrodniczego powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami UE i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

2.5. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnie ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Rozdział ten opiera się na ocenie oddziaływania na środowisko przewidzianych w Programie Ochrony Środowiska działań oraz planowanych inwestycji. Ocenę przedstawiono uwzględniając następujące oddziaływania:

- pozytywne/ negatywne/ brak oddziaływania;
a poza nimi oceniono dodatkowo poszczególne priorytety oddziaływania:
- bezpośrednie/ pośrednie;
- krótkotrwałe/ średniotrwałe/ długotrwałe;
- stałe/ chwilowe.

Ocena została dokonana na podstawie stymulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych przedsięwzięć na poszczególne priorytety środowiska:

1. Różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta;
2. Ludzie;
3. Woda;
4. Powietrze;
5. Powierzchnia ziemi;
6. Krajobraz;
7. Klimat;
8. Zasoby naturalne;
9. Zabytki;
10. Dobra materialne.

Oddziaływanie negatywne to takie, które prowadzi do ujemnych skutków, pomniejszające wartość środowiska i jego składników. Negatywne mogą być zarówno działania legalne jak i nielegalne powodujące szkody w środowisku oraz te, które stwarzają zagrożenie dla środowiska.

Poprzez oddziaływania pozytywne rozumie się oddziaływania, których realizacja przynosi lub prowadzi do poprawy stanu środowiska.

Tabela 6: Ocena ewentualnego oddziaływania zadań przewidzianych Programie na środowisko człowieka jak i elementy środowiska przyrodniczego

Przedsięwzięcie/działania	Potencjalne elementy środowiskowe, na które mogą oddziaływać przedsięwzięcia										Uwagi		
	1 Różnorodność biologiczna, Rośliny, zwierzęta	2 Ludzie	3 Woda	4 Powietrze	5 Powierzchnia ziemi	6 Krajobraz	7 Klimat	8 Zasoby naturalne	9 Zabytki	10 Dobra materialne	Bezpośrednie (B)/ pośrednie (P)	Krótko (K)/ Średnio (Ś)/ Długo (D)/- trwale	Stałe (S)/ Chwilowe (C)
GOSPODARKA WODNA													
Budowa sieci kanalizacyjnych i przebudowa oczyszczalni ścieków na obszarze aglomeracji Stargard Szczeciński: -Oś Kunowo – Zieleniewo -Oś Morzyczyn – Zieleniewo – Kunowo – Skalin -Oś Bielkowo											2-B 3-B 5-B	2-D 3-D 5-K	2-S 3-S 5-C
Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Reptowo, ulicy Wyszyńskiego w Miedwiecku											2-B 3-B 5-B	2-D 3-D 5-K	2-S 3-S 5-C
Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kobylanka											2-B 3-B 5-B	2-D 3-D 5-K	2-S 3-S 5-C
Budowa sieci wodociągowej: -Żylewo – Kobylanka – Jęczydół -Niedźwiedz – Reptowo - Cisewo											2-B 3-B 5-B	2-D 3-D 5-K	2-S 3-S 5-C
Modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody											2-B 4-B	2-D 4-D	2-S 4-S 3-D
OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO													
Budowa ścieżki rowerowej w miejscowości Zielniewo - Moteniec											2-B 5-B	2-D 5-Ś	2-S 5-C
Przebudowa drogi gminnej DG 4140012 Reptowo – Moteniec w Gminie Kobylanka											2-B 4-B 5-B 6-P	2-D 4-D 5-D 6-Ś	2-S 4-S 5-S 6-S
Budowa drogi Zieleniewo - Miedwiecko											2-B 4-B 5-B	2-D 4-D 5-Ś	2-S 4-S 5-S

											6-B	6-D	6-S
Budowa drogi gminnej Kunowo - Lipnik											2-B	2-D	2-S
											4-B	4-D	4-S
											5-B	5-Ś	5-S
											6-B	6-D	6-S
Przebudowa drogi Reptowo - Kobylanka											2-B	2-D	2-S
											4-B	4-D	4-S
											5-B	5-Ś	5-S
											6-B	6-D	6-S
Budowa sieci gazyfikacyjnej w miejscowościach Cisewo, Jęczydół, Kunowo											2-B	2-D	2-S
											4-B	4-D	4-S
											5-B	5-Ś	5-S
											8-B	8-S	8-S
Budowa przystanków autobusowych											2-B	2-D	2-S
											5-B	5-Ś	5-S
											6-B	6-D	6-S
Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Bielkowie											2-B	2-D	2-S
											8-B	8-Ś	8-S
OCHRONA PRZED HAŁASEM													
Budowa ścieżki rowerowej w miejscowości Zieleniewo - Moteniec											1-B	1-S	1-C
Przebudowa drogi gminnej DG 4140012 Reptowo – Moteniec w Gminie Kobylanka											2-B	2-D	2-S
											4-B	4-D	4-S
											6-B	6-D	6-S
Budowa drogi Zieleniewo – Miedwiecko											2-B	2-D	2-S
											5-B	5-D	5-S
											6-B	6-D	6-S
Budowa drogi gminnej Kunowo - Lipnik											2-B	2-D	2-S
											5-B	5-D	5-S
											6-B	6-D	6-S
Przebudowa drogi Kobylanka - Reptowo					22	22					2-B	2-D	2-S
											4-B	4-D	4-S
											6-B	6-D	6-S
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE													
Brak zadań w obecnym harmonogramie gminy Kobylanka											-	-	-
PRZECIWDZIAŁANIEM POWAŻNYM AWARIOM													
Brak zadań w obecnym harmonogramie gminy Kobylanka											-	-	-
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU													
Tworzenie nowych pomników											1-B	1-D	1-S

przyrody, obszaru chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych											2-B	2-D	2-S
Bieżąca pielęgnacja pomników przyrody na terenie gminy											1-B 2-B 6-B	1-D 2-D 6-D	1-S 2-S 6-S
Realizacja zabiegów pielęgnacyjnych i odnowieniowych w Lasach Państwowych zgodnie z Planem Urządzenia Lasów											1-B 2-B 6-B	1-D 2-D 6-D	1-S 2-S 6-S
Prowadzenie zalesień											1-B 2-B 5-B 6-B 7-B	1-D 2-D 5-D 6-D 7-D	1-S 2-S 5-S 6-S 7-S
Promowanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej											1-B 2-P 3-P 6-P	1-D 2-D 3-D 6-D	1-S 2-S 3-S 6-S
Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych											1-P 2-P 3-P 6-P	1-D 2-D 3-Ś 6-Ś	1-S 2-S 3-C 6-C
OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI													
Brak zadań w obecnym harmonogramie gminy Kobylanka											-	-	-
EDUKACJA EKOLOGICZNA													
Organizacja konkursów ekologicznych, zakup pomocy dydaktycznych, nagród i materiałów pomocniczych w konkursach wiedzy ekologicznej											1-P 2-P 3-P 4-P 5-P 6-P 7-P 8-P	1-K 2-K 3-K 4-K 5-K 6-K 7-K 8-K	1-C 2-C 3-C 4-C 5-C 6-C 7-C 8-C
Obchody Dnia Ziemi											1-P 2-P 3-P 4-P 5-P 6-P 7-P	1-K 2-K 3-K 4-K 5-K 6-K 7-K	1-C 2-C 3-C 4-C 5-C 6-C 7-C

Akcje Sprzątania Świata											1-P 2-P 3-B 4-P 5-B 6-B	1-K 2-K 3-Ś 4-K 5-K 6-K	1-C 2-C 3-C 4-C 5-C 6-C
Promocja postaw proekologicznych w gospodarce odpadami, prowadzenie akcji informacyjnych na terenie gminy za pomocą ulotek, plakatów i lokalnych mediów kształtujących postawy proekologiczne											2-P 5-P 6-P	2-Ś 5-Ś 6-Ś	2-C 5-C 6-C
GOSPODARKA ODPADAMI													
Zadania zawarte są w PGO dla gminy Kobyłanka											-	-	-

Źródło: Opracowanie własne.

Legenda:

	Oddziaływanie negatywne
	Oddziaływanie pozytywne
	Brak oddziaływania

3. Przedstawia

3.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensacje przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka, przewidzianych jest wiele inwestycji, które mogą mieć negatywny wpływ na środowisko. Przedsięwzięcia te będą realizowane głównie w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, przyłącze do oczyszczalni ścieków w Stargardzie Szczecińskim. Przewiduje się również rozbudowę infrastruktury drogowej i modernizację dróg powiatowych. Powyższe inwestycje mogą niekorzystnie oddziaływać na środowisko głównie w fazie realizacji. Możliwe jest ograniczenie tego oddziaływania do racjonalnego poziomu poprzez przemyślane wybranie lokalizacji, ponieważ skala przekształceń środowiska wywołanych przez inwestycje zależy w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Kolejnym działaniem ograniczającym negatywne oddziaływania inwestycji na środowisko jest prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji. Szczególnie istotne jest to w miejscach styku z ekosystemami wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych. Równie ważne jest stosowanie, podczas prac inwestycyjnych, odpowiednich technologii, materiałów oraz rozwiązań konstrukcyjnych. Należy również pamiętać o maskowaniu elementów dysharmonijnych dla krajobrazu, które także negatywnie oddziałują na środowisko.

Inwestycje komunikacyjne nie mogą zagrażać trwałości układów przyrodniczych oraz ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. W związku z czym należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, a także unikać barier dla funkcjonowania przyrody podczas realizacji inwestycji drogowych. Szczególnie ważne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt poprzez budowę przepustów lub kładek w poprzek drogi, a także zastosowanie obustronnych ogrodzeń drogi w rejonie lasów w celu uniemożliwienia wtargnięcia zwierzyny na drogę. W przypadku inwestycji liniowych ważne jest odpowiednie oznakowanie terenu ostrzegające przed możliwością wkroczenia zwierzyny leśnej na drogę. W celu ograniczenia emisji hałasu, wywołanego ruchem pojazdów, należy uwzględnić w projekcie możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które wpłyną na poprawę płynności jazdy. Jeśli w pobliżu pasa drogowego rosną pojedyncze drzewa mogą być one narażone na uszkodzenia, należy w takiej sytuacji podjąć działania chroniące przydrożną roślinność. Podczas prowadzonych robót należy osłonić pnie drzew rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie przeprowadzanych robót ziemnych, w miarę możliwości wykonywać ręcznie roboty ziemne w obrębie systemu korzeniowego, zabezpieczyć odsłonięte korzenie drzew przed nadmiernym wysuszeniem lub przemarzeniem, a także zadbać, aby bezpośrednio pod koronami drzew nie były magazynowane materiały budowlane oraz ziemia z wykopów, ponieważ uniemożliwia to wymianę gazową między powietrzem a glebą. W przypadku przewidywanej wycinki drzew oraz krzewów kolidujących z planowaną inwestycją konieczne jest dążenie przez inwestora do zachowania jak największej ilości zieleni. Ponadto w przypadku inwestycji zawartych w Programie Ochrony Środowiska wszystkie prace należy przeprowadzić z uwzględnieniem sezonowych zjawisk zachodzących w przyrodzie zwłaszcza na obszarach Natura 2000 oraz przeprowadzić rekultywację terenu po przeprowadzonych pracach budowlanych.

W celu ochrony kompleksów leśnych na bieżąco prowadzone są prace pielęgnacyjne. Szczególne znaczenie mają zadania związane ze zwiększeniem lesistości gminy, ochroną trwałości lasu oraz zachowaniem istniejących zasobów leśnych. Gmina dąży do poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnienia wysokiej jakości wody pitnej. W związku z czym należy podjąć wszelkie działania prowadzące do ograniczenia degradacji wód. Działania przewidziane w Programie Ochrony Środowiska skutkować będą poprawą jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Planowane działania zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i uciążliwości z nią związane będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Ograniczenie emisji można uzyskać poprzez tworzenie warunków rozpraszania ruchu samochodowego, zwłaszcza pojazdów ciężarowych, w miastach poprzez odpowiednie kształtowanie i realizację sieci

drogowej oraz zwiększenie roli transportu szynowego. W związku z sukcesywną wymianą pojazdów mechanicznych z silnikami spalinowymi nie posiadających katalizatorów spalin na pojazdy z silnikami ekologicznymi, należy spodziewać się zdecydowanej poprawy w zakresie emisji analizowanych zanieczyszczeń powietrza. Tendencja wycofywania starych samochodów z ruchu drogowego, zastąpienie je pojazdami nowoczesnymi z katalizatorami oraz powszechne stosowanie benzyny bezołowiowej wpływa generalnie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń atmosfery z rur wydechowych pojazdów na drogach. Przedsięwzięcia infrastrukturalne jakimi są inwestycje drogowe mogą wpływać negatywnie na środowisko zwłaszcza w trakcie realizacji. W tym czasie ważne jest, aby zmniejszyć negatywne oddziaływanie wpływu sprzętu i środków transportu na środowisko poprzez dbanie o odpowiednią ich eksploatację oraz właściwą konstrukcję. Pojazdy wykorzystywane na budowach oraz maszyny, nie powinny być przeciążane i eksploatowane na najwyższych obrotach silników, ponieważ zwiększa to emisje spalin do powietrza. Podczas eksploatacji dróg jakość powietrza uzależniona jest od wielkości emisji zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania paliw w silnikach przejeżdżających pojazdów. Optymalizując czynniki takie jak szybkość i płynność ruchu pojazdów czy jakość nawierzchni można zmniejszyć emisje zanieczyszczeń do powietrza. Minimalizację zanieczyszczeń powietrza oraz zmniejszenie zasięgu oddziaływania dróg uzyskamy przy zastosowaniu nasadzenia drzew i krzewów. W przypadku ograniczenia emisji ze źródeł przemysłowych duże znaczenie odgrywa wdrożenie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku, a także modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych wraz z automatyzacją instalacji emitujących pył. Do ograniczenia emisji zanieczyszczeń w gminie Kobylanka przyczyni się również trwała likwidacja kotłowni węglowych poprzez zastąpienie ich ogrzewaniem gazowym lub elektrycznym, czy poprzez wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła, wykorzystaniem energii wiatru, które stanowiłyby uzupełniające źródła pozyskiwania energii cieplnej. Chcąc zmniejszyć zapotrzebowanie i zużycie emisji cieplnej w obiekcie budowlanym można zastosować termomodernizację obejmującą zmiany zarówno w systemach ogrzewania i wentylacji oraz w strukturze budynku i instalacjach doprowadzających ciepłą wodę. Aby osiągnąć cel przeprowadza się działania obejmujące docieplanie ścian zewnętrznych i stropów, wymianę okien, wymianę lub modernizację systemów grzewczych. Redukcję negatywnego wpływu emisji można uzyskać także przez likwidację lub modernizację starych kotłowni w budynkach użyteczności publicznej lub innych obiektach komunalnych. Ważnym krokiem w utrzymaniu odpowiedniego stanu sanitarnego powietrza w mieście jest przeprowadzanie działań promocyjnych i edukacyjnych informujących mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza i jego wpływie na zdrowie oraz organizacja akcji promocyjnych w zakresie korzystania z transportu zbiorowego.

3.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Program Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka przewiduje realizację zadań, które w większości przyczynią się do ograniczenia negatywnego oddziaływania planowanego rozwoju gospodarczego na środowisko. Dlatego też, nieuzasadnione jest wyznaczanie szczegółowych wariantów alternatywnych. Ponadto, Program ochrony środowiska dla gminy Kobylanka jest dokumentem strategicznym na wysokim stopniu ogólności, w związku z czym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planów i programów przewidzianego w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Głównym celem Prognozy jest określenie wpływu planowanych w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka zadań i inwestycji na środowisko przyrodnicze.

Środowisko przyrodnicze

Gmina Kobylanka charakteryzuje się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Na terenie gminy występuje różne formy ochrony przyrody: zespół przyrodniczo-krajobrazowy, pomniki przyrody i obszary Natura 2000. W związku z dość licznym występowaniem form ochrony przyrody na omawianym terenie podczas realizacji przewidywanych inwestycji wskazuje się rozwiązania ograniczające i minimalizujące negatywne oddziaływanie.

Powierzchnia ziemi

Problemem gminy Kobylanka jest potencjalnie mogąca wystąpić powódź. Ma to związek z bezpośrednim sąsiedztwem gminy z jeziorem Miedwie. Dodatkowo stale pojawiają się „dzikie wysypiska śmieci”. Nie bez znaczenia jest słaba jakość gleb wykorzystywanych rolniczo. W celu zabezpieczenia gminy Program przewiduje do realizacji zadania mające na celu ochronę przeciwpowodziową, która pozwoli na zwiększenie bezpieczeństwa ludzi, ale również powierzchni terenu.

Hałas

Odpowiednie kształtowanie warunków akustycznych w miejscach zamieszkania i codziennego odpoczynku jest bardzo ważnym zadaniem z zakresu ochrony środowiska przed hałasem. Zwiększające zapotrzebowanie na transport komunikacyjny (samochodowy, kolejowy), a także postępująca urbanizacja oraz rozbudowa szlaków komunikacyjnych jest konsekwencją zwiększania się obszarów narażonych na niepożądany i dokuczliwy dźwięk jakim jest hałas. Głównym źródłem hałasu, występującym na terenie gminy Kobylanka jest hałas komunikacyjny.

Wszelkie kierunki działań oraz cele do zrealizowania w zakresie ograniczania emisji hałasu przedstawione zostały w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla gminy Kobylanka. Inwestycje te są w głównej mierze finansowane ze środków Urzędu gminy Kobylanka, zaplanowanych w Budżecie gminy Kobylanka oraz przez zarządców dróg, linii kolejowych. Wypełnienie zadań przedstawionych w Programie w zakresie ochrony przed hałasem w sposób kompleksowy poprawi warunki akustyczne na terenie gminy oraz pozytywnie wpłynie na jakość środowiska i życie mieszkańców.

Działania mające na celu poprawę stanu środowiska akustycznego poprzez zmniejszenie poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych wynikających z Rozporządzenia Ministra Środowiska, będą odbywać się przy pomocy najnowocześniejszych technologii, gwarantujących długookresowe, poprawne funkcjonowanie zastosowanych rozwiązań.

Zasoby wodne

Przez gminę Kobylanka nie przepływa żadna duża rzeka. Na jej terenie nie znajduje się żadne jezioro. Jedynymi zbiornikami są stawy rybne oraz oczka wodne na terenie Puszczy Goleniowskiej. Do powierzchniowych wód płynących zalicza się niewielkie strumienie, m.in. Mordwinka, Rów Kunowski, Chęszcząca oraz strumienie śródleśne bez nazwy. Każdy z nich włączony jest w system rowów melioracyjnych. Badania wykonane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wykazują, że wody powierzchniowe w gminie znajdują się w złym stanie.

Źródłem wody pitnej dla gminy Kobylanki jest system dwóch ujęć wody podziemnej. Oba ujęcia znajdują się w Bielkowie. Każde z nich eksploatuje po jednej studni, która pobiera wody z utworów czwartorzędowych. Wody z uwagi na zwiększone stężenia żelaza i manganu poddawane są uzdatnianiu na filtrach żwirowych. Realizacja zaprojektowanych przedsięwzięć przyczyni się do ochrony wód, poprawy ich jakości oraz poprawy stosunków wodnych. Szczególne znaczenie mają również inwestycje w zakresie kanalizacji, które wpłyną na poprawę jakości wody pitnej, równocześnie podnosząc standard życia mieszkańców gminy. Prace związane z modernizacją sieci wodociągowej pozwoli na zmniejszenie strat wody w sieci.

Powietrze

Na terenie gminy Kobylanka nie funkcjonują żadne zakłady, które by miały istotny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego w jej granicach. Z uwagi na lokalizację gminy w 2010 roku w strefie

zachodniopomorskiej, w której znajduje się wiele podmiotów gospodarczych stan powietrza uzyskał klasę C.

Działania ujęte w Programie mają na celu polepszenie jakości powietrza w gminie Kobyłanka oraz niwelowanie uciążliwości związanych z emisją zanieczyszczeń do atmosfery. Czynności mające zrealizować ten cel w zakresie infrastruktury komunikacyjnej i drogowej to między innymi minimalizacja emisji spalin w mieście poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza granice centrum oraz poprawę nawierzchni dróg, a także zwiększenie popularyzacji komunikacji publicznej, czy wprowadzenie norm emisji spalin. Przedsięwzięcia zapobiegające i ograniczające w zakresie emisji przemysłowej dotyczą wprowadzenia nowoczesnych technologii, stosowania alternatywnych źródeł energii oraz termomodernizacji. Dobrym rozwiązaniem jest stale uświadamianie mieszkańców o możliwościach racjonalnego korzystania z energii.

Odpady

Założenia dotyczące gospodarki odpadami zostały zawarte w odrębnym dokumencie jakim jest „Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Kobyłanka na lata 2011-2014 oraz perspektywa na lata 2015-2018”.

5. Źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia prognozy

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199, poz. 1227);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2009 nr 151, poz. 1220 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2007 nr 75, poz. 493);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2009 nr 97, poz. 804 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2003 nr 228, poz. 2259);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2009 nr 115, poz. 967);
- Ustawa z dnia 4 lutego 10094 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005 Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. 2002 nr 165, poz. 1359);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 nr 120, poz. 826);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. nr 112, poz. 1206);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 nr 137, poz. 984);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281);
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2007-2010 z perspektywą do roku 2014. Minister Środowiska, Warszawa 2008;
- H. Lisiecka: Organizacje ekologiczne w polskich systemach politycznych. Wrocław, 1997;
- B. Poskrobko: Zarządzanie środowiskiem. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa 1998;

- DYREKTYWA 2001/42/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- DYREKTYWA 2003/4/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG;
- POS Województwa Zachodniopomorskiego (2008): Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012 – 2015;
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Kobylanka (2004);
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kobylanka 2004-2013;
- Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego. Raport za 2010 rok, WIOS w Szczecinie,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Stargardzkiego,
- Protokół z L Sesji Rady Gminy Kobylanka odbytej w dniu 4 listopada 2010 r. w Sali konferencyjnej Urzędu Gminy Kobylanka.

Indeks tabel

Tabela 1: Wskaźniki ilościowe i jakościowe

Tabela 2: Struktura użytkowania gruntów w gminie Kobylanka

Tabela 3: Formy ochrony przyrody na terenie gminy Kobylanka

Tabela 4: Klasyfikacja poziomów stężeń substancji powietrza atmosferycznym ze względu na zdrowie ludzi

Tabela 5. Problemy ochrony środowiska na terenie gminy Kobylanka

Tabela 6: Ocena ewentualnego oddziaływania zadań przewidzianych Programie na środowisko człowieka jak i elementy środowiska przyrodniczego